

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtek v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 3.

V Ljubljani, 10. decembra 1896.

Letnik III.

Dr. Karol Lueger.

Mož, katerega s'iko prinašamo svojim bralcem, je brez dvojbe po imenu znan vsakemu naših bralcev. Da ga spoznajo tudi po obrazu, ga jim podaja »Glasnik«. Nadejamo se, da smo ustregli vsem prijateljem našega lista.

Dr. Lueger je rojen Dunajčan; star je 52 let; po svojem poklicu je odvetnik, a sedaj ne izvršuje skoraj nič več svojega posla, marveč služi le probujanju in osloboditvi avstrijskega krščanskega ljudstva. V dol. avstr. dež. in drž. zboru je jedna najodličnejših oseb; v dunajskem mestnem zastopu je podžupan. Iz celega srca je vdan katoliški cerkvi. Verske dolžnosti spolnuje najvestnejše in ob vsaki priliki povdarja svoje krščansko mišljenje. Zvest podložnik je svojemu cesarju in tudi iz ljubezni do Avstrije bije svoj vneti boj. Goreče ljubi krščansko ljudstvo, kateremu posvečuje vse svoje moči in zavoljo te ljubezni sovraži in pobija z vsemi silami njegove najhujše nasprotnike: liberalce in njihove glavne zastopnike jude in socialno demokracijo.

Tudi nam iz duše govori lepa pesem:

Čast Luegerju vskliknimo,
Iz srca ga proslavimo,
Radostni zapojmo vsi:
»Naš Luéger naj živi!«

Kapitalist se ne menja.

V našem državnem zboru so svoj čas povdarjali ljudomili poslanci, da je najstvarno delo pretežavno in zato so predlagali, naj se skrči postavno dovoljeni delavnik za jedno uro. Ta zahteva nikakor ne vstreza vsem delavskim potrebam in željam, vendar nekoliko vsaj kaže napredka.

A tvorničarji se bojé, odkar se redé od delavskih žuljev, že vedno vsacega napredka v korist delavskemu stanu. Zato jih je spravilo njihovo osrednje društvo*) na noge in je razposlalo posamnim velikim podjetnikom prošnjo, naj se izrazijo, kaj sodijo o deseturnem delavniku. Skoraj brez izjeme so odpisali, da se nikakor ne sme po postavni poti skrajšati delavni čas. Vzroke navajajo stare in že nebrojnokrat ovržene. Praviijo namreč:

1. Proizvajanje bi se zmanjšalo in bi se ne namestilo s tem, da bi delavci v 10 urah urneje delali — Ta ugovor je sam na sebi krivičen. Prva in glavna stvar so vendar le delavci in če je zanje delavski čas škodljiv, se mora zmanjšati, naj se potem zmanjša proizvodnja ali ne. Sicer pa vsak podjetnik lahko naroči novih močij, kolikor mu drago. V obče je ta ugovor tudi lažnjiv. V »Glasniku« smo že večkrat navajali vzglede, kako se je izkazal celo osemurni delavnik. Med povprašanimi tvorničarji so se izrekli lastniki treh dunajskih predilnic za 10 urno delo, češ, da je pri njih že dolgo uvedeno in da se je prav dobro obneslo. Topliška tvornica za pisano blago pravi, da ji uvedeni deseturni delavnik ni napravil nobene škode; tudi češki železarski obrt se hvali z 10urnim delavnikom. Torej: tvorničarji sami, kolikor jih je poštenih in pravičnih, ali vsaj pametnih, so zato, da se skrajša delavski čas. Žalibog, da jih je tako grozno malo!

2. Proizvajalni stroški bi se zvečali. — Tisti, ki to trdijo, sodijo, naj se zvečuje samo lakota njihovih delavcev, naj se množi samo vrsta pohabljenih, oslabeledih, prekmalu opešanih in za smrt obolelih jetičnih

*) To društvo se imenuje »Centralverband der Industriellen Oesterreichs«. Torej so tesno zvezani. Delavci nimajo pri nas nobene osrednje zveze ravno zato, ker jo zavira judovska socialna demokracija. Večina ne pojde nikdar z njo; zato je vsaka popolna zveza z njenimi načeli nemogoča; nekaj jih bo pa vedno preslepila in zato bo vedno delala pošteni delavski organizaciji zmedo. Tvorničarji se družijo in imajo trdno zvezo, delavci pa nič.

trpinov, samo da jim ni treba šteti kakega solda v njihovo korist.

3. Tekmovanje z inozemstvom bi se obtežilo. — To je nekak navidezno pameten razlog. Toda če države sklepajo pogodbe v dobiček bogatejšim stanovom in vzajemno določujejo carino in razne trgovske zadeve, če države med seboj sklepajo zveze v vojnih pogodbah, kako bodo skupno morale, potem bi pač menda „smele“ tudi stopiti v posvete, kako bi skupno branile najdražji kapital, to je — človeka. Posamna država ne more vsega. Zato je pa treba, da se delavske zadeve uredé mednarodno, s skupnim sodelovanjem združenih krščanskih držav.

4. »Nravni« vzroki so pa najbolj odurni. — Tvorničarji pravijo, da bi delavci, če se jim skрати delo, dlje posedali po gostilnah. — Seveda sebe ne pogledajo taki junaki in tisoči, ki jih sami zapravljajo za svojo razkošnost, se jim ne smejo očitati. Pač pa delavcu pregrizejo vsak grizljaj in mu zavidiyo vsak kozarec vina. Hudoben je ta ugovor. Ravno s tem, ko se skрати delavnik, bi se vtrdila nravna moč pri delavcih, rodbinsko življenje bi bilo bolj urejeno; za duševno vzgojo bi ostalo več časa in verske dolžnosti bi se lažje spolnovale.

Iz navedenih vzrokov vidimo, da je naša sveta dolžnost ne odnehati v boju za pravico, ker od kapitalistov nimamo za delavce — ničesar pričakovati.

Naša organizacija.

Slovensko katol. delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 48. in 49. tednu 52 gld. 20 kr. za podporo svojim obolelim članom. — V društvene namene so darovali nastopni čč. gg.: Janez Oblak, župni upravitelj na Bledu, in Iv. Kromar, kaplan v Poljanah, po 5 gld., Avg. Sinkovec, kaplan v Stari Loki 3 gld. (letnine). Bog plačaj stotero in obudi mnogo posnemalcev! — V nedeljo, dne 13. t. m. priredi društvo javen shod v Kamnigoric v prostorih g. Martina Ferjana z nastopnim vspešdom: Ali je mogoče pomoči žebljarski obrti? Volitev v peti kuriji. Zavarovanje za starost. Raznoterosti. — Tovariši in prijatelji, udeležite se ga mnogobrojno!

Javen shod, katerega je priredilo slov. katol. del. društvo dne 6. t. m. popoldne pri Ferlincu, je trajal skoro tri ure in bil tako mnogobrojno obiskan, da je bil prostor natlačeno napolnjen. Vabilu na shod sta se odzvala tudi gg. župan Hribar in odbornik Turk. Razpravljalo se je o volilni pravici za mestni zbor, o državnih podjetjih, delavskih stanovanjih ter omenjalo končno tiskovne slobode, javnega dela kaznjencev itd. Oba gg. zastopnika mestnega sveta sta se opetovano oglasila k besedi in iz besedij županovih so dobili poslušalci zagotovilo, da se jim po možnosti v najkrajšem času izpolnijo opravičene zahteve, tako gledé volilne pravice, kakor tudi gledé cenih in zdravih stanovanj. Resolucije, stavljene v smislu pojasnenih zahtev, so se vsprejele soglasno. Shodu je predsedoval predsednik g.

Ziller, govorili so pa poleg omenjenih odborniki Gostinčar, Jakopič, Bahar in Rakovec.

Tamburaški klub „Zvezda“, kateremu pripada 16 vrlih mladeničev naše organizacije, je dozdej trikrat javno nastopil: ob ustanovitvi dobrodelnega tiskarskega društva, pri Miklavževem večeru konservat. obrtnega društva, zadnjo soboto in zadnjo nedeljo v zagorskem delavskem domu. Vsi brez izjeme, ki so jih slišali, se čudijo dovršenim vspehom njihove pridnosti in požrtvovalnosti. Tamburanje se najbolj prilaga značaju jugoslovenskih pesmic, srcé in uho ti plava v slasti, ko te božajo čisti, ubrani glasovi, ki jih izvajljajo mladi umetelniki iz svojih priprostih godal. Nadejamo se, da se bomo še mnogokrat srečali z vrlim klubom, kateremu le želimo, naj njegovi člani ostanejo zvesti njegovim načelom in tako vneti za njegov napredek, kakor dozdej. Bog daj srečo!

Dva Miklavževa večera. Konservativno obrtno društvo je napravilo dne 5. t. m. Miklavžev večer v rokodelskem demu. Vspored se je lepo izvršil; žal, da ni bilo mnogobrojnejše udeležbe. — V nedeljo je pa zvalila kat. del. družba v Zagorju svoje ude k Miklavževem večeru. Iz Ljubljane so prišli tamburaši, kan. A. Kalan, dr. Žitnik, dr. Ušeničnik, dr. Janežič, dr. Brejc, Kregar, dr. Krek in drugi. Dr. Krek je v svojem govoru zgodovinsko pojasnoval izvor psolv in zabavljic proti cerkvi in duhovnikom. Čudili smo se krasnemu, izredno dostojnemu nastopu sv. Miklavža, ki je obdaril 180 otrok; navdušila nas je čarobno sestavljena živa slika sv. Barbare, v nemali so nas neprekosljivi tamburaši. Skratka: vesel večer smo imeli in razšli smo se z zavestjo, da kalica, ki je položena v zagorsko družbo, čvrsto raste in mogočno prerasča pusto, nasprotno grmičevje. Čast vrlim udom, čast požrtvovalnim dobrotnikom mlade družbe, vzlasti gospé Milačevi, katere neumorna vnema vstvarja v družbi tako vzgojevalne, srcé in um bodreče zabave. Božji blagoslov spremljaj njo in njeno delovanje!

Javen shod slov. kat. delavskega društva dne 8. pr. m. v Ferlincevi gostilni se je zelo dobro obnesel. Razprava glede bolnišnih blagajn je bila zelo zanimiva ter je naredila na poslušalce dober utis. G. dr. Gregorič je poleg shoda zdravnikov na Dunaju omenjal, da bi se morale bolnišne blagajne združiti. Raztresenost škoduje vsestransko. Omenja, da bi morali biti blagajnični zdravniki stalno nastavljeni pri blagajnah, ter smeli opravljati izključno le posel, ki jim ga nalaga njihova služba pri blagajni. Za vzdrževanje zdravnikov naj skrbi država, kakor tudi zato, da bolnišne blagajne izpolnujejo svoj namen. Podpore naj znašajo visočino bolnikovega zaslužka. Jakopič omenja potem raznih nedostatkov, ki se dogajajo pri bolnišnih blagajnah. Omenja uboštva delavcev, ako isti obolijo, ter želi, da bi bolnišnica znašala vsaj toliko, kolikor človek zasluži ko dela. Omenja dalje draginje raznih zdravil, ki za delavce poleg tega niso druzega kakor sladka ali pa grenka voda, ter nasvetuje, naj si bolnišne blagajne seveda združene omislijo lastne lekarne, kjer bodo dobivali bolniki dobrih in cenih zdravil. Gostinčar omenja uprave bolnišnih

blagajn. Zakon je sicer dal delavcem pri bol. blag. dvetretjinsko večino, toda koliko upliva ima ta večina, se pač vidi pri vseh bolnišnih blagajnah. Zahteva, da se zagotovi delavcem zakonita svoboda izvrševati po svoji vesti mandate pri bolnišnih blagajnah. R a k o v e c kritikuje tudi upravo bolnišne blagajne ter omenja, da se niti dvetretjinska večina ne dá delavcem, marveč samo polovica. Navadno so pa še tisti kimovci, ki v odločilnem trenutku ne pokažejo moč, ker se bojijo. Gostinčar govori potem o domovinskem zakonu. Kritikuje razne določbe te postave, ter pride do zaključka, da bi bil za delavsko ljudstvo najboljši domovinski zakon — zavarovalnica za onemogle delavce. K točki »volitve v mestni zastop« zahteva Gostinčar, da se dá delavcem tudi pravica voliti tu sem svoje zastopnike. Gosp. dr. Gregorič je popolnoma zato ter pravi, da je nujna potreba, da dobijo delavci povsod svoje zastopnike. Konečno predlaga, da današnji shod naroči odboru slov. katol. del. društva, da isti sestavi resolucijo na mestni zbor o tej zadevi, on pa da bode kot krščanski socialista zastopal to zahtevo v mestnem zboru. Burno odobravanje navzočih je dokaz, da je govoril vsem iz srca. K zadnji točki se oglasi Gostinčar ter se pritožuje, da kaznjenci pri zgradbah raznih stavb zelo škodujejo prostim delavcem. Kaznjenci delajo ceneje kot drugi, radi tega je nemogoče pribaviti si zboljšanja plač, ki so ravno pri stavbinskih podjetjih zelo nizke. Nasvetuje, naj se slov. katol. del. društvo v tej zadevi potom peticije obrne na pravosodno ministerstvo. Dr. Gregorič pripominja, da je za vsacega poštenega delavca nečastno delati poleg raznih zločincev. Kaznjenci naj opravljajo edino le tista dela, ki se potrebujejo v kaznilnicah. Kakor ne bi pustili zdravnika ali uradnika ako bi bil zaprt opravljati svoj posel zunaj kaznilnice, tako naj tudi drugi kaznjenci ne opravljajo nobenih javnih del. Predlaga tudi, naj se v resoluciji na pravosodno ministerstvo povdarja tudi to, da je za pošteno delavsko ljudstvo nečast, ako mora isto delati v eni vrsti z raznimi zločinci. Predlogi so se navdušeno in jednoglasno vsprejeli. Ker se ni nihče več oglasil k besedi, je društveni podpredsednik zaključil s slava klicem papežu in cesarju javni shod. Shod je bil vsestransko zanimiv in poučljiv, ter je zopet javna priča, kako deluje slov. katol. del. društvo za delavski stan po vekovito nespremenljivih načelih krščanske pravičnosti. Z zadovoljnimi srci zapustili smo krščansko socialni delavci Ferlinčovo gostilno s prepričanjem v srcu, da je spas današnje bede le v krščanskem socializmu.

Iz Polja, dné 4. grudna. Kaj vse se dá doseči z vztrajnim delovanjem, spričuje naj vsakemu naše mlado »Katoliško delavsko podporno društvo«. Od ustanovitve dné 1. julija t. l. pa do danes ima društvo vže nad 180 udov in še vedno se novi oglašajo, in to so sami priprosti delavci, kateri so vsi le redni udje. Podpornih udov žalibog do sedaj še nimamo nobenega, kar se pa ni čuditi, ker nimamo premožnih prijateljev, kateri bi hoteli nas podpirati. Z zaupanjem na božjo pomoč zjedini smo se ter se začeli dogovarjati, kako bi si usta-

novili podporno društvo, čemur se ne bode nihče čudil, kdor pozna bedni stan tovarniških delavcev pri nas. Pogosti so slučaji, da mora družinski oče, ako oboli, živiti svojo mnogobrojno družino s prav beraško bolnišnino, katera znaša dostikrat le 40 do 50 kr. na dan. Ako pa bolezen nad 20 tednov traja, izostane tudi ta bolnišina in lahko si je slikati bedni stan delavca. Misel na vse to vodila nas je do ustanovitve podpornega društva, katerega vodstvo izročili smo spretnim rokam. Želeti bi bilo, da bi nas v dobri stvari hoteli podpirati po zmožnosti še drugi, komur je mogoče. Konečno bode še omenjeno, da se vedno bolj oživlja ustanovitev konsumnega društva za naš kraj. Izvestno bi bilo to društvo pri nas na pravem mestu. Dal Bog, da bi se lepa misel prej ko prej vresničila, odpravljena bi bila s tem marsikatera krivica, katero mora večinoma nevedoma trpeti ubogi delavec. Ako se kaj novega prigodi v ti zadevi, bodem z veseljem poročal Glasnikovim bralcem.

Ognjeslav K.

Iz Medvod. Tudi k nam v mirne Medvode in Goričane bi se na vsak način vsilili socialni demokratje. Kakor sem čul iz zanesljivega vira, je prišel k nam v Medvode neki nepovabljen gost, pa bolj na skrivnem, (tako kakor tisti, kateremu kaj vest očita), in je vprašal P. M. kako je kaj z delavci? Ali ste jih že kaj pripravili za našo stran? P. M. mu je odgovoril: »Ta stvar pri nas ne gre, kakor sem si mislil, delavci se bojijo.« (Bc-jimo se vaših sleparij, ker vemo, da niste taki, kakor se slikate; vemo, da ste volkovi v ovčji obleki) Ta učen gost je odgovoril: »Kaj se bodo bali, saj bodo dobili pomoč in zaslombo!« Ako je prinesel gospod pomoč in zaslombo, naj bi prišel v družbo med delavce, ne pa k skaženemu demokratu. Ako nam ve kaj pomagati, naj se nam pokaže, da bomo mogli hvaležni biti svojemu dobrotniku. Pa temu učenemu gospodu bi mi svetovali, naj ima tisto zaslombo in pomoč sam zase. Mi bomo ravno tako shajali, kakor do sedaj, ko gospod ni vedel, kje so Medvode. Kake 4 socialne demokrate imamo med seboj. Ti so zelo učen gospodje. Gospod P. M., bistra glavica, pa ko bi ga vprašali, koliko je bogov, ne bode vedel toliko odgovoriti, kakor dete v materinem naročju. Drugi zamišljen modrijan iz ljubljanske okolice I. B. bi rad vse duhovnike podučil, da ni treba krsta in cerkvene poroke. Tretja glavica je g. Ž. Ta bi rad spravil cerkev s površja zemlje, pa dokler bo tako dober in nam take zglede dajal, kakšni so ljudje brez cerkve, mislimo, da se mu to še ne posreči. Četrty je pa bolj malo bistrumen C. Z., ta pa mora tako plesati, kakor mu prvi trije piskajo. Dragi »Glasnik« to imamo učenjake, da se jih Bog usmili. Ljubljanski profesorji, pridite se od naših učenjakov kaj poučit. Ako bi pa naše učenjake, skaze socialnih demokratov vprašal, povejte nam kaj pametnega ali koristnega, vsi 4 bi celo leto ne vedeli kaj odgovoriti. Ako pride prilika čez duhovnike, jim pa gre jezik kakor kak mlin. Videl sem že mnogo, skusil že tudi kaj. Pa povsod sem se prepričal, da tistim, katere celo svoje življenje le duhovniki podpirajo, ne pa oni duhovnikov, tistim je duhovnik trn v peti. Ti imajo

strup na jeziku, ako je le mogoče kaj proti duhovnikom zabavljati. Bil je pred nekoliko časa pri nas neki kunštni C. J. On je na vse mogoče načine zabavljajal proti duhovnikom. Neki sodelavec ga je svaril, pa nič ni pomagalo. Rekel je: »Nikdar ne bom duhovnika potreboval.« Dotični mu je rekel: »Prišla bo sila, kaka huda bolezen, boste pa družih misli.« »Duhovnika nečem, ni videti ne morem« je bil odgovor. Minulo je le nekaj tednov in g. J. Č. se je vlegel na bolniško posteljo. Sedaj je bil pa že družih mislij, glasno je klical in prosil, naj pride duhovnik.

Povemo pa Vam vsem ljubljanskim socijuzem in ob enem tudi vašemu Kristanu in vsem vašim misijonarjem in agentom, da v Medvode nikar ne hodite pšenice mlet. Iz tega žita ne bo moke, še manj pa kruha za vas. Vaš evangelij se nas ne bode prav nič prijel; delavec ima pretrdo bučo, kmet je pa preneumen za vašo stvar, kakor sami pravite. O vaših podporah in zaslombah smo dovolj poučeni. Glasnik nam je dovolj pokazal, kako delate vi in vaši pristaši s tistimi, katere imate v svojih krempljih. S svojimi sveti si pa lahko vsi skupaj čevlje namažete. Glede časnikov vam pa samo toliko rečemo, da se tudi trudite med nami zaman: naše roke, dasiravno žuljave, so vender prefine za take umazane cunje prijeti, še manj pa da bi jih brali. Imamo poštene časnike, Glasnik in Domoljub, te beremo, ne pa vaših lažij in obrekovanj. Učenike imamo tudi: namreč skrbne duhovnike, teh se oklepamo in jih ljubimo s toliko večjo udanostjo, kolikor bolj jih vi socijuzi zaničujete. Od njih se nikdar ne ločimo in jih ne zapustimo, dokler bo tekla po naših žilah gorenjska kri. Prosimo pa kar je naših sotrpinov še zaslepljenih: »Prebudite se iz neumnih sanjarij!« Vašim agentom pa povemo, naj nikar s tem namenom ne stopijo nikdar v Medvode, ker jim bode vedno spodletelo. Agitujete za prihodnje volitve, povemo vam kar naravnost, da mi kmetje in delavci bomo volili krščanskega poslanca, ne pa socijalnega demokrata. Dovolj za danes, drugokrat pa še kaj, ako Vas bo srbelo. Gorenjski delavec G. M.

Iz Zagorja. (Odgovor Slovenskemu Narodu.) Dopisnik iz Zagorja se je v Slov. Narodu dné 27. novembra t. l. široko razkoračil nad pevci tukajšnje katoliške delavske družbe; očita jim pijančevanje, razsajanje in zabavljanje. Gospod dopisnik mi bode že odpustil, ako mu prav očitno povem, da Zagorjani od pevcev tukajšnje katol. del. družbe dosedaj prav nič slabega ne vedo. Kar se tiče pijančevanja, razgrajanja in zabavljanja, pa gospod dopisnik le lepo tiho za svoje pristaše ohranite, ter si dobro v spomin utisnite stari slovenski pregovor: »Pometaj preje pred svojim pragom, potem še le išči smeti pred drugim!« — Prašam le, ali to ni dovolj surovo, da se ajmohtarja (kakor nas sploh imenujete) ako ta pozdravi, mesto odzdrava, prav prijazno s kolcem po glavi lopne; ako gre pa tiho mimo, pa takoj zareže »ali nemaš manire« in potem pa hajdi za njim toliko časa, da ne uide. »Gospice«, ki se imenujejo cvet zagorskih naprednjakov, psujejo gospodičine (sevé ajmohtarske), ki ne trobijo v njih rog in se

z njimi ne pajdašijo, mimogrede s psovkami. Bodi dovolj tega. Ako želite, gospod dopisnik, vam lahko te junake v prihodnjem Glasniku z imeni zabilježim, ter tudi z dokazi podprem. A ne mislite, da to izvira iz peresa g. kaplana, ne, še so med našimi društveniki taki, kateri tudi lahko pero vodijo po papirju, se ve da bolj počasi, ker so roke bolj žuljave. Koncem svojega dopisa jadicuje dopisnik rekoč, dovolj žalostno je da nas ovirate, ko se razvijamo. Da gospodje! dokler boste svoj napredek podpirali s takimi čini, ne bomo hodili skupne poti in ovirali vas homo, kjer koli bode mogoče. Če pa krenete na drugo pot potem smo skup. Klčem Vam na svidenje, ter se belježim, kakor nas ajmohtarske pevce vaši »izurjeni« pevci prav radi imenujejo

Ajmohtarski krokar.

Trnovo. Naša dolina je res pravi raj med kraškim skalovjem. (Samo da bi te burje ne bilo.) Tudi premoga ima v svojem »zavednem« srcu. Kjer pa se koplje premog, tam so tudi rudarji. Pri nas jih ni mnogo, toda ti so vrli, pošteni delavci. To potrjuje najbolj njihovo praznovanje patrone vseh rudarjev, sv. Barbare. Udeležili so se službe božje ob 10. uri, seveda v lepi rudarski uniformi. Kaplan Š., (vnet prijatelj delavskega stanu), porabi to ugodno priliko in spregovori pred sv. mašo nekaj krepkih, primernih besedij: Samotno je življenje rudarjevo pod zemljo. Ali ni čisto naravno, da se rudar spomni rad na samotno življenje sv. Barbare v stolpu, v katerega jo je zaprl njen oče. — Težavno je delo rudarjevo pod zemljo. On zadene na živo skalo in skoro obupa, da bi mogel dalje. Zato se obrne do sv. Barbare, naj mu sprosi vstrajnosti in potrpežljivosti; saj se je njej umaknila živa skala, ko je bežala pred razkačenim očetom, ki jo je hotel zaradi krščanske vere umoriti. Nevarno je rudarsko delo. On ne ve, če se bode še živ vrnil k svojim dragim, on vidi pred seboj odprt grob. In koga naj prosi, da ga obvaruje pred naglo in neprevideno smrtno uro? Koga naj prosi v slučaju nesreče za srečen konec? Sv. Barbaro, ker ona je še pred svojo mučeniško smrtjo prosila za srečno zadnjo uro vseh kristijanov, zlasti pa za svojega očeta. Prav in lepo je, da so si rudarji sv. Barbaro izvolili za patrono; res hvalevredno je, da vi, vrli rudarji slovesno praznujete njen god za telo, zlasti pa za dušo. Telo se lahko brez lastne krivde ponesreči, zlasti v premogokopih, dušne nesreče pa je vsakdo sam kriv. — Zapeljivi volkovi v ovčjih kožah hodijo okoli in zapeljujejo delavce v nesrečo z besedo, časopisi in shodi. Največ zabavljajo čez sv. cerkev, vero in njene služabnike. Obširno bi vam rad govoril, kako je ravno sv. cerkev vedno branila tlačene stanove, in kako jih tudi danes brani, v kolikor more. Ti zapeljivci samo zato po shodih in časopisih sv. cerkev blatijo, ker iščejo pri delavcih samo lastne koristi, toda vedo, kde jim najbolj na prste stopa. Tudi v našo dolino so že zašli, trosijo svoje krive nauke po svojih umazanih časopisih in mnogim delavcem že kradejo krvavo prislužene žulje iz žepov za svoj — trebuh. Prepričan sem, da delavci našega kraja ne bodo šli na lim, ker so še vsi verni in

pametni možje. Seveda bode tem zapeljivcem kaj malo všeč, ko zvedó, da ste vi na tako lep način praznovali sveto Barbaro. Toda ravno to naj jim dokaže, da za nje ni tál med delavci našega kraja, ki pa ostanite zvesti častilci svoje imenitne patrone svete Barbare, zvesti pa tudi sv. veri in srečni bote na duši in na telesu. Danes pa si privoščite po velikem trudu brez skrbi zdravega razvedrila . . . » Zvečer zbrala se je mala, a krepka »družba Zemonskih rudarjev« pod vodstvom svojega »štajgerja« g. Batlis-a v gostilni »Bareli«. Udeležili so se slavnosti tudi vodja Stupper z gospo in nekateri gg. iz Reke. Zanimiv je bil »ledersprung« najmlajših rudarjev - laufarjev. Preskočili so ga in — avanzirali. Pokazali so nam, kako gredo v jamo; ginljivo je bilo, ko so pokleknil in molili k sveti Barbari. Predstavljali so tudi delo v jami itd. Res zanimivo! Le prehitro minul je praznik sv. Barbare.

Razvedrilo.

Kdo kvari ljudstvo?

(Po Bolandenu priredil Jožef Volc.)

(Dalje.)

Vseh pet se zakrohoče neslani šali. Kogoj pomenljivo pogleda kneza.

»Oprostite gospodje!« prične čez hip. »Če prav povzemam iz govora, ste učitelji.«

»Da! Izobražujemo mladi naraščaj, smo ljudski odgojitelji in širilci omike«, samozavestno zatrdi rujavi.

»Vaš stan je vsekako velevažen in upliven« dé Kogoj. »Imate-li tudi verske šole?«

Strmé se ozró učitelji v tujca in na obrazih se jim je očito bral odgovor: »Kako prismojeno vprašanje!«

»Kaj vendar mislite, gospod? Verske šole!« izpregovori zaničljivo oni z rdečo brado. »Tu nismo v temnem srednjem veku. V Gozdinju smo na višku časa. Pri nas je v vseh šolah vera — srečno odpravljena zadeva.«

»So se li v državici Gozdinje vsi ljudski učitelji otresli verskih uplivov?« poizveduje učenjak Kogoj.

»Žalibog da ne!« odvrne rujavi. »Po deželi je še dokaj ljudskih učiteljev, ki nosijo jarem vere in odgojujejo otroke za nebesa. Ti pobožni učitelji«, nadaljuje zaničljivo, »se pehajo, da bi ugloabili mladini podlago časne in večne sreče, namreč vero in življenje po veri. Po njihovem učnem redu ima prvo mesto katekizem, in strah božji ima prvi red. Kar je na deželi, vkljub postavno zajamčenim brezverskim šolam, glavna stvar: namreč katekizem, to je v našem mestu, kjer vseučilišče razžarja luč prave omike in proganja temo zaslepljenosti, — odpravljena stvar.«

»Takisto potem deca nima nikakega verskega pouka«, povpraša Kogoj.

»Tako pač — dve uri na teden, pa ne od učiteljev, marveč od zastopnikov one črne klike«, dé rujavi. »Te dve uri ste kajpak za pravo izobrazbo izgubljeni, vendar pa ne moreta zadušiti seme človekoljubne izomike, ki ga sejemo — mi.«

»Istina, — za to že skrbimo!« zatrdi rdeči. »Ves bav-bav in tisto čarovnijo verskega trapovja združno in temeljito deci odpravimo.«

»Zanimivo to!« pritrdi Kogoj. »Ali mi blagovolite pojasniti, na kak način se borite zoper versko zaslepljenost?«

»I, prav na priprost način! odvrne predsednik in najstarejši gost. »V našem učnem črtežu je tudi zgodovina, naravoslovje in bajeslovje. Pri zgodovini se nam nudi prilika, da govorimo o Jezusu Nazareškem in deci pojasnujemo, da so baš tako kot pripovedi o Apolonu, Herkulu, Zevsu in družih bogovih in polbogovih grškega in rimskega bojeslovja, tudi pripovedi o Kristusu — prazne bajke. Pri naravoslovju je zopet prilika, da govorimo o postanku sveta, in pojasnimo, da je ono stvarjenje v šestih dnevih, kot ga Mojzes popisuje, — grozna neumnost. Ko razlagamo bajeslovje, ne pozabimo pripomniti, da so čudeži Jezusa Nazareškega prav toliko verjetni, kot čudežna dela paganskih bogov; razloček je le ta, da so paganski čudeži počesto duhovitejše izmišljeni, kot krščanski. — Na ta način zatiramo verske vraže. Tako so duhovniku učečemu veronauk izpodmeknjena tla. Naši deci je on le basničar, otroci mu ne verjamejo, kar kvasi, in splošno jim je le človek, ki si s prodajanjem zastarale šare služi svoj vsakdanji kruhek.«

»Priznati moram, tako ravnanje gotovo vodi do namena!« pristavi Kogoj modro prikrivaje notranjo razburjenost. Na tak način popolnoma uničite ugled veroučitelja, in učenci mu kajpak ne verjamejo, kar uči. — Vendar pa je to ravnanje z druge strani — rekel bi — smešno, ker z nevidezno učenostjo uničujete preiskovanja dognanih ved. Jezus Nazareški vendar ni bajeslovna oseba, marveč je istinito živel, kakor sporočajo paganski in judovski zgodovinarji, da ne govorim o štirih evangelistih in o pismih apostolov. Toraj je z vednostnega stališča vsakako neutemeljeno tajiti osebo Kristusovo. Prav tako je tudi neovrgljivo Mojzesovo poročilo o stvarjenju sveta. Natoroznanska preiskavanja se popolno strinjajo z resnico šestdnevnega stvarjenja. In čudeži Jezusovi se nikakor ne morejo enačiti z bajeslovnimi čini Herkulovimi in onimi družih polbogov in bogov. Celo sovražniki Jezusovi so bili prisiljeni priznati resničnost Jezusovih čudežev, ker so se o njih z lastnimi očmi prepričali. Zato so rekli: »Ta človek dela velika znamenja in čudeže; če mu to pustimo, drlo bo vse ljudstvo za njim.« In prav zastran tega, zamogel je Jezus reči svojim sovražnikom: »Če ne verujete mojim besedam, verujte mojim delom!« — Če vam, gospoda moja, glede teh stvari razumen učenec oporeka, kaj mu morete na to odgovoriti?«

»Eh, — otroški razum ne seže tako daleč!« pravi rujavi. »Učenci verjamejo učiteljevi besedi. Kar name ravamo — namreč veroučiteljev upliv zatreti, — vendar le dosežemo.«

»To je morda res«, prizna Kogoj. »V srca otrok sejete seme nevere, ki kali in z njim rase ter jih za vse življenje odtuji verski zavesti. Tako se razvijajo novo-

dobni pogani. Reči moram: čudovito in zelo uplivno delo to!»

Vseh šest meni, da jim učenjak s fino šalo izreka priznanje, zato mu še očitneje jamejo odkrivati svoje pogubonosno delo.

»Posebno pripravno sredstvo zoper versko zaslepljenost je tudi to, da učencem pojasnujemo, kako neumni in smešni so nekateri nauki Jezusovi, katerega po krivici imenujejo: nazareškega modrijana«, nadaljuje oni z rudečo brado. »Vzemimo le n. pr. oni znani izrek: Lažje je iti velblodu skozi sivankino uho, kot bogatinu v nebesa. No, vprašam svoje učence, ali je mogoče iti velblodu skozi sivankino uho? Jednoglasno vsi odgovoré: Ne! Če gre toraj — tako nadaljujem — lažje velblod skozi sivankino uho, kot bogatin v nebesa, ali je potem sploh mogoče, da pride bogatin v nebesa? — Nikakor! zakličejo otreci. Gledé na to — tako sklenem — je Jezus Nazareški proklel vse bogatine, kar gotovo ni prav, ne pravično; saj je tudi mnogo poštenih in častivrednih bogatinov. Učenci mi pritrdijo; zdaj razumejo modrost Jezusovega izreka in njihova vera v namišljenega Odrešenika svetá je zatrta.«

»V mojem višjem razredu že temeljiteje lahko šarim« reče predsednik. »Jaz porabljam vednostne razprave naših vseučilišnih profesorjev, ki naravnost dokazujejo, da ni Boga. Razum mojih učencev je že toliko razvit, da jih zlahka odgojim za pravcate bogotajce.«

Socijalni pogovori.

Delavska stanovanja. Prošli teden je predlagal dr. Gregorič v ljubljanskem mestnem svetu, naj se iz loterijskega posojila zidajo delavske hiše. To je lepa misel, ki se je v kljub živahnemu nasprotovanju raznih svetovalcev vsprejela. Kako se bo vresničila, ne vemo; a bojimo se, da ne bi v ti zadevi naše mesto pokazalo svoje stare brezbriznosti v socijalnih stvaréh. — Društvo za grajenje delavskih hiš, ki je podpira kranjska hranilnica, je sklenilo zidati par novih hiš. Premoženja ima krog 25.000 v gotovini. Govorilo se je, naj bi se ne zidale hiše samo za Bežigradom, marveč tudi na drugih delih mesta.

Bratovske skladnice. »Osrednja zveza rudniških in fužinskih avstrijskih delavcev«, je vložila prošnjo na državni zbor, naj se sedanje bratovske skladnice preosnujejo. V ta namen zahteva socijalno-demokratska osrednja zveza, naj se takoj odpravijo sedanje skladnice in naj se ustanové deželne in okrajne zavarovalnice za rudniške in fužinske delavce. Uvede naj se zadostno število od države plačanih in od delavcev slobodno voljenih rudniških nadzornikov. Država naj vstanovi zavarovanje v obče za vse delavce, njihove vdove in sirote. Delavci naj pa sami upravljajo to zavarovanje. — Socijalisti Zugajo vladi, da od 1. jan. 1897 noben delavec ne vplača več nobenega solda v bratovske skladnice, če ne izvrši vlada

do konca tega leta njihovih zahtev. Te zahteve se tako brž ne bodo spolnile in zato lahko pričakujemo pričetkom novega leta — po zimi!!! — od socijalistov vpriporjene žalostne stavke rudniških delavcev z vsemi njenimi groznimi nasledki. Po našem programu se bratovske skladnice mnogo temeljiteje popravijo nego po socijalno-demokratskem. (Prim. E 10 in 18 našega načrta!)

Nedeljski počitek v advokatskih pisarnah. Društvo odvetniških koncipijentov je prosilo pravno ministerstvo, naj se uvede popolen nedeljski počitek po advokatskih pisarnah. Dopoldne so sedaj pisarji in koncipijenti navadno tudi ob nedeljah v pisarnah; časih celo popoldne. To je brez dvojbe krivično! — Pravno ministerstvo je vprašalo dolenje avstrijsko odvetniško zbornico, kaj sodi o omenjeni zahtevi. Odgovor se glasi, da je zahteva opravičena, da mora imeti vsak delavec v določenem obroku jeden cel dan prost. Ta se mu vzame, če ima tudi le pol ure dela. A zbornica je pristavila, da je odvetnikom težko uvesti tak počitek, ker imajo klijenti na deželi v nedeljo najbolj čas za pravné zadeve. Ta razlog je zelo šepav, ker klijenti bi se pač morali ravnati po pisarnah. Seveda bi se pa preje moral izvesti strog nedeljski počitek pri sodiščih in vseh uradih, ki dosedaj, žalibog, se ne velja. Ob tacihih prilikah vidimo, kako pomanjkljivo je naše zakonodavstvo, in se prepričujemo tem bolj, kako nujen je naš boj za krščansko družabno preosnovo.

Bolniško zavarovanje. Posvetovanje gledé na bolniško zavarovanje se bode vršilo v prvih mesecih prihodnjega leta. Ministerstvo notranjih zadev je priobčilo načrt za to posvetovanje, ki obsega vprašanja, kedo bodi zavarovan, kako naj se organizujejo take zavarovalnice, kako naj se oglašajo delavci pri njih, koliko naj izplačujejo in v kakšnem razmerju naj bodo bolniške blagajne z zavarovalnicami proti neizgodam. Ob ti priliki zahtevamo iznova, naj se pri tem posvetovanju izberó tudi zastopniki krščansko-socijalne organizacije, sicer bomo res prisiljeni misliti, da vlada podpira socijalne demokrate in — zatira nas.

Nov list. V Bruselju je jel dné 1. nov. t. l. izhajati prepotreben list »Revue sociale catholique« — (katoliški socijalni pregled). pri katerem sodelujejo najznamenitejši belgijski prvoboritelji za krščansko-socijalno preosnovo. Francoščine veščim, izobraženim bralcem priporočamo ta list, kaleremu želimo obilo blagoslova.

V Zveznih državah so se takoj po volitvah pričele za delavce boljše razmere. Mnogo tvornic, ki so dozdej stale, je zopet pričelo delo in nadejati se je, da letošnjo zimo ne bo toliko stradajočih delavcev brez dela, kot jih je bilo vlansko. — Novembra meseca so imeli »vitezi dela«, — največji delavska zveza — shod v Rošestru. Sklenili so poleg družega, da vstanove za mlade delavce od 14 do 20 let posebno organizacijo.

Zavarovanje proti brezdelnosti, ki se je uvedlo v mnogih švicarskih mestih, je razpadlo. Pokazalo se je, da večinoma stavbni delavci dobé podporo, ki so jo

zlagali drugi. Vrh tega je v taka mesta drlo delavstvo iz cele Švice. To zavarovanje se torej ni izkazalo in treba bo novih potov, po katerih pridejo brezdelni delavci do potrebne — rešitve.

Drobtine.

Naš bivši odgovorni urednik gosp. Fran Ziller je vlansko leto v st. 19. ožigosal postopanje nekega strojevodja pri južni železnici, kako se obnaša proti delavcem, ki ne trobijo v soc. dem. rog. Zato ga je ta strojevodja tožil. Naš urednik se je veselil te tožbe, toda veselje se je zagrenilo, ker je strojevodja sam izpoznal, da s tako tožbo ne pride nikamor in jo je previdno umaknil.

Glasniku v podporo je podaril g. Valentin Krašovec, trgovec v Št. Petru na Krasu 1 gld. 80 kr.; bodi mu izrečena srčna zahvala! Bog obudi mnogo posnemalcev!

Socijalnih demokratov lažnjivost in izdajavstvo. V Hronovem na Moravi je povabilo društvo »Jednota« prvega češkega sodelavca za krščansko delavsko organizacijo dr. Horskega k posvečevanju društvene zastave. Dr. Horsky je prišel in govoril poldrugo uro o kršč. soc. delavskem načrtu. Socijalni demokrati so se zbal velicega vspeha in zato so v svoji hinavščini šli tožit delavce kršč. soc. mišljenja k njihovim gospodarjem; vzlasti nekemu Špiglerju so jih tako očrnili, da nimajo sedaj od uradništva nikedar miru. Očitati so dr. Horskemu, da je zabavljajl proti njemu, dasi ga niti ne pozna, da so njegovi nauki pogubni za red in mir med delavci itd. Take nesramne čiganije so sposobni samo socijalni demokrati, da hočejo z lažmi in hinavščino spraviti celo ob veljavo in kjer je mogoče, tudi ob kruh svoje krščanske nasprotnike.

Ilirska Bistrica. Naš kraj je res srce »zavedne Notranjske«. Pomislite! Hlapci beró časopise, seveda ne »mračnjastih« ampak »Delavca«. Pa tudi nesvobodna »Svoboda« ni nam neznana. Prvi in druga tudi rada kaj novega od nas prineseta. Slišali ste, kako se je »Delavče« obneslo. Pa tudi »Svoboda« je pozabila, da je prvi nauk socijev: »vera je privatna stvar«; kajti pred nekaj tedni je zaslá v cerkev in tu nekaj staknila. Kaj neki? Pri nas je »banka reška« sezidala veliko opekarsko tovarno. Pri tovarnah so pa delavci. Otroka jednega teh delavcev prinesó k krstu. Ker se niso stariši niti prej zglasili, niti ob krstu skazali s potrebnimi listi, se otrok ni krstil, ker se ne bi mogel upisati kot zakonski, a če bi se brez vsega krstil, bi se še manj potem kedo menil za izkaz o zakonskem stanu. To priliko porabila je »Svoboda« in premikastila f . . . e, češ, ali mislijo res, da so delavci taki kot oni sami . . . Dalje si čitatelji, ki so brali o dopisu »Delavčevem« od nas, lahko mislijo, kake hčerka »Svoboda« mlatiti zna. Tej »zavedni« (?) hčerki je seveda popolnoma neznan § 139 drž. post. od 25. maja 1868, o kanoničnem pravu niti moremo govoriti, ker vera je socijem privatna stvar. Zato ona v svoji učenosti (?) svetuje starišem, naj otroka

sami krstijo in naznanijo glavarstvu. Kljub temu modremu nasvetu pa se to ni zvršilo, ampak se je doposlal poročni list in otrok krstil v — cerkvi po duhovniku (!) čez 6 tednov. Ako bi bil g. dekan naznanil glavarstvu, bi se bilo zgodilo še precej — hitreje in tudi kaj družega.

Liberalna vsiljivost. (Iz Zagorja.) Gospod vrednik! Prosim Vas, da mi blagovolite naznaniti, kakovim potem se je odpovedati listu, kakor je Rodoljub. Ali se mora odpoved kolekovati, in za koliko mora biti kolek? Da Vas s tem prašanjem nadlegujem, dalo mi je povod sledeče: Imel sem res Rodoljuba naročenega od njegove prve štev. do konca l. 1893. Tudi Vam moram še naznaniti, da sem se jaz kot prvi agitator odlikoval za Rodoljuba, toda priznati moram, da ta list, ki se je početkom kazal dobrega, se je kmalu pokazal, kakšen je; kakor se najboljšo vino vtegne spriditi v tako imenovano zavrelko, popred krepilno, slej strupeno, tako je tudi s tem listom. Da je ta list res strupen, priznati mi mora vsak treznomisleči katoličan, ako le ima eno samo štev. čast brati. A kako težko se ga je ogibati, svedoči naslednje. Ko sem bil že pred tremi leti prepričan, kako je strupen, pisal sem pismo na vredništvo Rodoljuba, v katerem sem naznanil odpoved, ter navedel tudi vzroke namreč laž in obrekovanje, o čemer sem bil sam prav dobro prepričan. Ta odpoved ni bila veljavna, začel sem pošiljati štev. za štev. nazaj ter zapisal na štev: se ne sprejme a še tudi retour, ni vse nič pomagalo; menil sem pač: radi tega mi ne vstavijo lista, ker sem imel še do konca leta plačano, toda motil sem se. Od sih dob nisem več novčiča poslal, toda štev. prihajajo skoro bolj redno, nego dokler sem se plačeval naročnino, če tudi je le redko kedaj, da ne bi nesel še neprebranega lista v ogenj. Naj hujši se mi stori, ko jaz nisem doma, ko pismonoša dojde s tem vmazan listom ter bi se vtegnilo pripetiti, da bi ga otroci proti moji prepovedi vtegnili čitati, in to je glavni vzrok, da se predrznem vas poprašati, ker upam, da vam bo stvar gotovo znana, in da mi prošnje ne odrečete.

Opomba. Proti ti vsiljivosti ni pomočka. Pač pa je to za Vas in za vse naše somišljenike važen nauk: Če kažejo ljudje za slabo stvar toliko gorečnosti in vneme, koliko več bi jo morali kazati mi za dobro! Učimo se od nasprotnikov poguma in vstrajnosti v svojem svetem boju!

Jugoslovanski — groši! Socijalni demokrati so pričeli zadnji čas bití precej na jugoslovanski zvon. — »Svoboda« in »Delavec« sta že večkrat povdarjala jugoslovanstvo. Seveda je to samo limanica za neizkušene kaline, katere mislijo socijuzi vjeti na njo. Koliko jugoslovanskega čuta imajo naši soc. demokrati, nam je priča ravno civilno poročeni par »Delavec in Svoboda«, ki prihajata v jugoslovanske kraje pod nemškimi zavitki. Ravno tako so tudi vsa tukajšna soc. demokrat. društva nemška ali pa nemškutarska. V teh družtvih se uraduje vse nemško, dasi so v jugoslovanskem mestu — v Ljubljani. Sploh je očitno, da tem ljudem ni za jugo-

slovanski narod, pa č pa za jugoslovanski groš. Ko bi temu ne bile tako, bi nemški židovski demokratični voditelji ne pošiljali v te kraje svojih hlapcev kot agentov, ker ti ljudje delujejo le za cvenk.

Ogromna peticija proti žganju in opiju. Sedem milijonov žen je podpisalo peticijo in jo izročilo v 44 jezikih spisano kraljici Viktoriji, naj se odstrani prodaja opija in žganja. Te pijače naj bi se smele rabiti le kot zdravilo.

Socijalistična sloboda. Pri znani Anseelovi pravdi, o kateri smo poročali v 1. št. letošnjega »Glasnika« je pričal tudi stavec Brakman, socijalist od glave do pete. Ker je pa govoril resnico, ker ni hotel po krivem priseči, ker ni mogel odobravati podlega odiranja ubogih delavk, so ga izbacili iz stranke. Gotovo se je to zgodilo samo v znamenju »slobode, enakosti in bratstva«. To znamenje poznamo tudi slovenski krščanski delavci z raznih shodov, kjer se s palicami in revolverji dokazuje socijalno demokratična pravda, poznamo je z Dunaja, s Češkega, kjer s koli bijejo socijalni demokratje naše može ali jim celo grozé — z vislicami.

Velikanska nesreča. V premogokopu v Recklinghausenu na Westfalskem je nastala eksplozija plinov; 32 premogarjev je bilo ubitih. Kakor znano je v Recklinghausenu tudi mnogo slovenskih premogarjev, kateri so vsled štrajkov odpotovali iz domovine, v dokaz, da mnogi štrajki več škodujejo kakor koristijo, ker mora marsikateri delavec zapustiti domovino, kjer je razglašen kot upornik. Priča nam je ta nesreča, da ima ubogi trpin na razpolago vedno ne samo svoje moči ampak tudi svoje zdravje in celo svoje življenje, da vstvarja za malo plačo milijone nikdar nasitenemu kapitalu.

Samomori na Dunaji. V minulem mesecu oktobru se je prostovoljno usmrtilo na Dunaju 35 oseb; mej temi je bilo devet žensk. Ustrelilo se jih je 12, (3 ženske), obesilo 8, (1 ženska), 7 (2 ženski) jih je poskočilo v Donavo, iz visočine se jih je spustilo 6, (3 ženske), dva moža sta se pa vlegla na železnično cesto, da jih je povozil vlak. Tudi znak časa!

Tudi vspeh današnje vzgoje! V letih od 1882 do 1885 je bilo povprečno obsojenih 30 000 mladeničev od 12. do 18. leta, devet let pozneje pa je znašalo žrtev novodobne kulture (!) 25 504. Mladeničev od 18. do 21. leta, toraj še ne polnoletnih, je obsojenih leta 1892 68.138. Ta števila so se pa v zadnjih letih še zdatno pomnožila. Je li morda krščanstvo dovedlo nadebudno mladino do kaznivih dejanj?

Židovski lopovi. Minule dni se je završila v Galiciji sodnijska obravnava, v katero je bilo zapletenih nič manj ko 270 poljskih židov. Ti lopovi so dovedli veliko množino raznovrstnega blaga iz Nemčije v Galicijo, ne da bi bili plačali postavno carino. Vsled tega so svoje blago lahko prodajali mnogo ceneje, kakor pa krščanski trgovci, ki vestno odrajujejo zakonite takse. Obsojeni so skupno na 600.000 gld. in 100 let zapora. Z ozirom na

provzročeno direktno in indirektno škodo je odmerjena kazen še mnogo preneznatna.

Kako naj se pospešuje obrt? Švicarska vojna uprava je naročila te dni 10.000 parov obutala za vojaštvo, toda ne, kakor se dogaja žalibog, pri nas, pri kaki židovski tvrdki, marveč pri predstojništvu švicarske čevljarjske zadruge, katero je oddalo naročeno delo posamnim čevljarjem svojim zadržnikom. Ali v Avstriji kaj takega res ni mogoče?

Čevljarjskega pomočnika

sprejme takoj **Alojzij Fabian**,
čevljarjski mojster v Černomlju.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakoršne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pletersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

urar **LUKA VILHAR** urar

Vodnikove ulice št. 4

priporoča veliko zalogo trpežnega, ličnega blaga po najnižjih cenah.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4

v Ljubljani.

24—23

Prihodnja številka Glasnika izide 24. decembra.